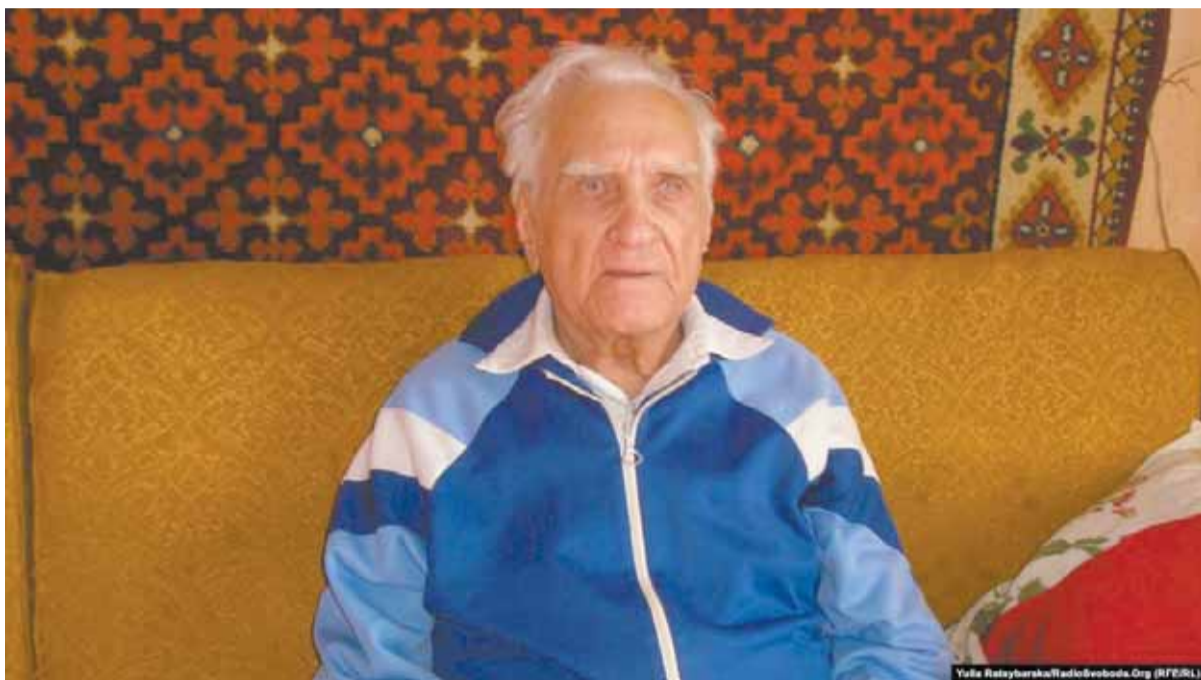


МИ ТУТ: [HTTP://WWW.KMPZT.ORG.UA](http://www.kmpzt.org.ua) НА ФЕЙСБУЦІ — У ГРУПІ "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

ДОБРИЙ ГОЛОС ПОЕТИЧНОЇ МУДРОСТІ



(Читайте на 4-й сторінці.)

Балка «Північна Червона». Поліцейські «Висновки» та землеустрій по-криворізьки

(Закінчення.)

Початок – у минулому числі газети)

Подія не залишилася без уваги міської «Домашньої газети». ТанDEM журналістки Наталі Чайковської та уповноваженої представниці ГО «Міжрегіональне бюро екологічного захисту» Василю Нікульнікової у числі газети № 44 від 3 листопада опублікували колонку з описом прийнятого міськрадою рішення та його наслідків. І хоча під публікацією підпис Чайковської, а пряма мова Нікульнікової приведена тільки у двох абзацах, зрозуміло, що вся інформація про балку і заказники надана уповноваженою представницею громадської організації. ТанDEM цей давно спеціалізується на висвітленні екологічних питань на сторінках «Домашки», а тому дивно, що у цій публікації під назвою «В Кривому Рогі удалось сохраниць кусочек дикой природы» виявилось багато ляпів. Нарахував я тих ляпів близько десятка. Ось кілька найбільш виразних.

Автори вважають, що рішення міськради двірочної давнини про виділення коштів на розробку проекту землеустрою забезпечило заповідну територію від появи там кар'єру для видобування залізистих кварцитів. Ну, по-перше кар'єр заплановано побудувати на протилежному кінці території, на відстані близько кілометра від ландшафтного заказника місцевого значення «Балка Північна Червона». А по-друге, спецдозвіл на видобуток кварцитів на заповідній території, наданий Державною службою геології та надр України, на даний час – дійсний, бо строк дії дозволу – до 2030 року.

Незрозуміло, чому автори вирішили, що ландшафтний заказник місцевого значення «Балка Північна Червона» входить до складу ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Балка Північна Червона». Причому заказник загальнодержавного значення у публікації названо заповідником. Заказник і заповідник, відповідно до статей 15 і 25 закону України «Про природно-заповідний фонд України», – це два різних за статусом об'єкти природно-заповідного фонду. Авторі чомусь вважають, що хоча у акті (очевидно, йдеться про Проект) площа заказника лише 26 гектарів, фактично його (чи то акту, чи то заказника) дія розповсюджується на всю площу заповідника.

Також об'єктам (територіям) природно-заповідного фонду не надаються кадастрові номери.

Досить зазирнути до публічної кадастрової карти України, що б пересвідчитися у цьому.

Єдине, у чому можна погодитися з авторами, так це в тому, що покладення повноважень з метою забезпечення режиму охорони ландшафтного заказника місцевого значення «Балка Північна Червона» на Тернівський райвиконком не витримує ніякої критики. Наше Товариство вважає це рішення міськради незаконним і направило повідомлення у різні інстанції, а також – звернення до міськради не приймати рішення у редакції з пунктом третім.

А от пропозиція авторів зберігати місцеве різноманіття, забороняючи будь-яку діяльність, яка може зашкодити природним ресурсам балки, і, в той же час, покращити (куди вже далі «покращувати»?) доступ туристів до заповідних об'єктів, а спортсменів-скелелазів – до індустріальної спадщини (очевидно, мова йде про руїни т. зв. Червоного мосту) – це вже, вибачте, голий цинізм. І ніяке обґрунтування обмеження антропогенного тиску на ці об'єкти їх не врятує.

І – на завершення...

Непоправної шкоди флорі балки завдають (і вже завдали!) облаштування ставка на струмку, що протікає балкою, а також – вирубка дерев і кущів біля руїн мосту, висаджування інвазійних видів дерев на заповідній території і нарешті – встановлення посеред струмка бетонного стовпа для гніздування лелек тими ж самими спортсменами-скелелазами, яким пропонується «покращити доступ до індустріальної спадщини». Я вже не кажу про облаштування геопарку на заповідній території з наметовими містечками, альтанками, гірничими виробками (!) тощо. Таке облаштування кілька місяців тому презентувалось повноважним представником на krivbass.city.

Людина, яка далека від проблем балки «Північна Червона», прочитавши цю публікацію в «Домашке», вважатиме, що то – добра новина, бо ніби заповідна територія врятована, а туристи і скелелазі зможуть тепер робити на заповідній території те, чого вони нібито не могли робити там раніше. До порятунку ж багатостраждальних заказників балки ще далеко, враховуючи те, що вже зробили скелелазі і що зроблять-нароблять туристи, коли (не дай, Боже!) у балці влаштують геопарк.

Володимир НАЛУЖНИЙ, голова ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».

Зупинімо російську агресію в Україні та Європі!

Світовий конгрес Українців (СКУ) закликає міжнародне співтовариство та лідерів провідних держав зайняти чітку та однозначну позицію з вимогою до Російської Федерації негайно припинити ворожі дії проти України та всієї Європи.

Російська гібридна агресія наразі розгортається на кількох різних фронтах, а її тактика включає одночасні та скоординовані дії із застосуванням зброї як військового, так і невійськового характеру: від бряцання зброєю на кордонах України та у Чорному морі, до створення штучної міграційної кризи у Білорусі та використання поставок природного газу в Європу з ворожою ціллю. Усе це – складові єдиної кампанії Москви з метою посягати хаос, незгоду та дезорганізацію в Європі.

Пляни Росії вже давно не є таємницею. Протягом 2021 року Володимир Путін та Дмитро Медведєв особисто озвучили ідеологічні обґрунтування для російського вторгнення в Україну. Москва готує це вторгнення, задіюючи політичну та економічну зброю, щоб дестабілізувати Україну та весь регіон.

Міжнародна спільнота не має стати жертвою російського шантажу. Умиротворення агресора більше не є можливим. Світ мусить зайняти єдину тверду позицію, спрямовану на стримування російської агресії та збереження миру.

Цього можливо досягти шляхом чітких заяв із засудженням російської агресії та ескалації, посилення санкційного тиску на Москву, посилення зусиль зі стримування агресора, що може бути досягнуто через збільшення поставок військового обладнання, захисного спорядження та знань і досвіду до України

Газета української громади в США «Свобода», 2 грудня 2021 року

<https://svoboda-news.com/svwp/%d0%b7%d1%83%d0%bf%d0%b8%d0%bd%d1%96%d0%bc%d0%be-%d1%80%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b9%d1%81%d1%8c%d0%ba%d1%83-%d0%b0%d2%91%d1%80%d0%b5%d1%81%d1%96%d1%8e-%d0%b2-%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d1%96/>

СВІТЛЕ СЛОВО ВІД СЕРЦЯ ПРО МОВУ НАШУ

Із глибини віків, крізь зграї зла,
Долаючи суцільні перешкоди,
Вона свій шлях шукала і знайшла
З народом разом, що хотів свободи.

Не лайка від безсилля чи злови
І не пихате надпрестольне слово,
А музика любови й боротьби
Ї опора і її основа.

Як те насіння, що з глибин землі
Зростає в пошуках тепла і світла,
Так і вона знайшла свій шлях в імлі
І під промінням сонячним розквітла.

Тепер це – мова світла і тепла
Народу нашого, який хотів свободи.
Вона свій шлях крізь темряву знайшла
І відтворила музику природи

7 листопада 2021 року

В ОБІЙМАХ ДОЛЬ – КРУГООБІГ ЖИТТЯ

В обіймах доль (чи вільні, чи в неволі)
Ідемо у невідоме майбуття,
З народження й до смерті босі й голі,
Ховаючи себе під покриття.

Ми маємо свої, окремі, ролі,
Де зустрічі, розлуки і злиття
Готують урожай, а потім в полі –
Насіння і полова для сміття..

Та не тіла, а душі нас єднують,
В любові й творчості у небеса злітають.
І там, гортаючи прожиті сторінки,

Ми наші душі поселяєм знову
В нові обійми – і нова основа
Готова прямувати крізь роки.

29 листопада – 1 грудня 2021 року
Сергій ЗІНЧЕНКО, м. Кривий Ріг

КУДИ НАС РУХАЄ МІСЦЕВА ПРЕСА?

Веселого насправді мало. А особливо – після того, коли починаєш місцеву друковану пресу. Бо перед очима тоді – суцільна безвихідь на тлі безапеляційних вихвалень криворізьких зверхників разом з їхньою обслугою про якісь там успіхи і великі плани. До того ж, коли те читаєш, то часто здається, що воно – не про рідне місто, а прибілжно – десь про російській Єкатеринбург чи про щось подібне до нього в глибинах агресивної, імперського стибу, держави-сусідки. Можливо, через те, що майже всі ті тексти – російською мовою? Чи – через те, що живемо посеред різних загроз і небезпек, які хотілося б відсунути кудись подалі: як від рідного міста, так і від кордонів Батьківщини? Та й не тільки це. Бо вже дійшло до того, що навіть вода з річок Саксагань та Ингулець, на місці злиття яких почав свою історію Кривий Ріг, стає небезпечною (і – не тільки вона одна!) для здоров'я криворізьців і жителів навколишніх сіл.

Якщо ж торкнутися публікацій в інших місцевих газетах (про які йде мова в цьому огляді), то наше місто можна назвати швидше не соціальним, а «глибоко індустріальним» і навіть кримінальним.

Щодо останнього визначення, то варто, наприклад, звернутися до відносно свіжого матеріалу Катерини Мурашко «Криворожские коммунальщики воровали деньги на закупке пассажирского транспорта» («Моя домашняя газета» від 6 жовтня 2021 року). В ньому йде мова, зокрема, про наступне:

«Как сообщает Служба безопасности Украины, в Кривом Роге разоблачили масштабную коррупционную схему, организованную руководителями одного из коммунальных предприятий. Чиновник в обход тендерных процедур закупил для города автобусы и троллейбусы по цене, почти в два раза превышающей цены завода-производителя. Следствие установило, что транспорт закупало не коммунальное предприятие, а фирма-посредник. Таким образом город использовал автобусы и троллейбусы на условиях лизинга. Судебно-экономическая экспертиза установила, что в результате этой сделки городской бюджет не достигался 7,3 миллиона гривен».

Сейчас невозможно говорить о том, есть ли угроза прорыва дамбы, поэтому и принимается проект распоряжения в соответствии с п. 10 статьи 14 Водного кодекса насчет аварийного сброса, т.е. решение о сбросе излишков шахтных вод принимается для предотвращения возникновения аварийной ситуации. На данный момент пребывание людей в пгт. Широкое, я думаю, что безопасно: вода в пруду-накопителе еще не дошла до пометки рекомендуемого наполнения. Большую опасность представляет не прорыв дамбы, а фильтрация воды в подземные горизонты. Самая большая проблема в том, что у нас не исследуется движение этих соленых вод подземными водоносными горизонтами, и мы не знаем, где это может аукнуться и когда это случится – сейчас, через 5 или 10 лет...». А Широке – це ж зовсім поряд із Кривим Рогом, а не десь там далеко за морями-океанами!..

Щоправда, викладені факти із ще одного матеріалу тієї ж Катерини Мурашко (з числа названої вище газети від 17 листопада під заголовком «Лед тронулся: депутаты поддержали петицию о прекращении незаконной деятельности карьеров в центре города») можуть трохи донести нам настрої. Але – чи надовго? Бо чи не запізно наші депутати з міськради, так би мовити, взяли за голови?

МІСТОУТВОРЮЮЧІ РІЧКИ СТАЛИ НЕБЕЗПЕЧНИМИ. ЦО Ж ТОДІ БУДЕ З НАМИ І КРИВИМ РОГОМ?

ПРИВИД З МИНУЛОГО ЧИ ВЖЕ ЩОСЬ ІНШЕ?

Як би там не було, а йде вже 31-й рік із того часу, як Україна проголосила свою незалежність, причому майже 8 із них ми прожили в умовах війни із сусідньою Росією, яка розв'язала цю війну, анексувавши наш Крим і захопивши ще частину території двох наших областей разом із адміністративними центрами. Здавалося б, час уже зрозуміти, що насправді відбувається, а тому – з належною увагою поставитись як до нашої історії, так і до мови, культури і традицій українського народу. Та не у всіх це виходить, на превеликий жаль. Як от, наприклад, у «Домашней газеті», яка відзначила нещодавно своє 25-ліття (всі роки діяльності – уже за часів незалежної України).

Навіть у випуску з приводу свого ювілею, в числі за 6 жовтня цього року, на сторінці, де редакцію вітали з визначною датою і де виступив сам редактор, лише три малесеньких матеріали з 9-ти – українською. Та й чому дивуватися, коли навіть журналіст із великим стажем роботи в колись українському «Червоному гірнику» голова місцевого осередку «Просвіти» Микола Крамаренко виступає тут мало не цілими сторінками свої статті майже всуціль російською мовою?! А журналістка, яка підписується псевдонімом Карина Боровик, у своїх матеріалах, м'яко кажучи, дуже неоднозначно позиціонує себе як по відношенню до української мови, так і до наших партнерів у російсько-українській війні. Приклади? – Будь ласка! У числі 47 (за 24 листопада) у своєму матеріалі під красномовним заголовком «Пань будуться», вона уже в перших абзацах вживає, наприклад, такі свої словесні побудови: «Вот вам, граждане, и еще одна война», «Нам, сиротам, это трудно...» чи «Или их заставил Вашингтонско-Лондонский обком?»...

Мене дуже важко звинуватити в тому, що я не люблю (або – ненавиджу) російську мову, бо у вже далекому від сьогодні 1978-му отримав у Харківському (тоді – державному) університеті диплом викладача якраз російської мови та літератури. Але ж то було ще в Радянському Союзі! Однак уже більше 30-ти років життя в незалежній країні мають чомусь навчити, тим більше – українських журналістів, чи не так? Треба жити сьогоднішніми реаліями і мати хоча б почуття міри, а не бути таким собі привидам «із советского прошлого»! А то вже дійшло до того, що в нашому українському місті на прилавках кіосків стало майже неможливо знайти бодай одне місцеве видання українською мовою, і це навіть – під час російсько-української війни! Так, бо і колись україномовний «Червоний гірник» сьогодні постійно пересипає свої сторінки текстами російською. І все це разом грає зовсім не на нашу користь у війні.

НЕ СОЦІАЛЬНЕ, А «ГЛИБОКО ІНДУСТРІАЛЬНЕ», А ТАКОЖ, ЧАСТКОВО, – КРИМІНАЛЬНЕ МІСТО

Але не тільки в українській мові справа, а також – у тому, якими позиціонують себе місцеві зверхники, з одного боку, і наскільки це збігається з реаліями – з іншого.

Так, наприклад, якщо почитати редакційний (бо – без підпису) матеріал українською мовою в газеті «Пульс» від 24 листопада під заголовком «Кривий Ріг – соціальне місто», то може здатися, що місцева влада – це мало не ангельське утворення таких собі світлоносних благодійників. Однак вона виглядає такою зазвичай по відношенню до беззахисних. А от коли люди з активною життєвою позицією (або – цілі громадські організації) на базі свого критичного мислення називають у численних публікаціях та виступах речі своїми іменами, то вона (і це – щонайменше!) прикидається глухою і сліпою. Про це, зокрема, свідчить багатогранна діяльність лідера доброї волі з Кривого Рогу, народного депутата України першого скликання Миколи Коробка, який пішов із життя 30 березня цього року (аби зрозуміти хоча б трошки духовну велич цієї людини, варто переглянути матеріали навіть одного 7-го числа за квітень 2021 року, яке розміщене за посиланням: <http://www.kmpzt.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D1%82%D0%B0-%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%8C-%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-%D0%84-%E2%84%96799-%D0%BA%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C-2021%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83.pdf>). Та й і в інших числах нашої газети матеріали-звинувачень на адресу місцевої влади – справді багато.



А на захист мого твердження, що Кривий Ріг – це місто, сутність якого можна окреслити коротко двома словами: «глибоко індустріальне», вперто свідчить, навіть за останні два місяці далеко не один газетний матеріал. Там – про те, що ми все довбаємо і довбаємо надра землі в пошуках, насамперед, залізної руди і зайшли у цій своїй діяльності так глибоко, що й не помітили, як дійшли мало не до прірви щодо свого існування. Але зупинимось, для прикладу, хоча б на деяких із них.

Так, редакція газети «Вестник Кривбасса», відкрило своє число від 1 грудня такою ось інформацією:

«22-23 ноября аналитический отдел провел анализ качества атмосферного воздуха в Кривом Роге. Специалисты зафиксировали значительное загрязнение воздуха. Как сообщает аналитический отдел..., в воздухе преобладали такие ядовитые и опасные вещества: серный ангидрид и разнообразные оксиды, в том числе и диоксид азота... Специалисты в вечерние часы, примерно с 16.00 до 3.00, зафиксировали повышение концентраций загрязняющих веществ, а именно: серного ангидрида, оксида углерода, оксида азота и сероводорода, а также пыль и диоксид азота. К тому же, они акцентировали внимание на том, что в это время не наблюдался ветер, а точнее – он достигал примерно 0, 1 – 0, 4 м/с, или полный штиль».

Якщо ж звиклим протягом уже чи не півстоліття криворізьцям до багаточисленних викидів отруйних речовин у небо над рідним містом така інформація мало про що говорить, то варто звернути увагу на іншу інформацію (матеріал Катерини Мурашко «Криворожские экологи: «Сейчас река Ингулец – это обычная проточная канава, о Саксагани я вообще молчу. Я не знаю, как люди употребляют эту воду – она не пригодна для питья и приготовления еды» (в числі від 24 листопада) в «Моей газете домашней»). А там – ось про що:

«На сайте Минэкономики опубликован проект распоряжения Кабмина: «О сбросе излишков возвратных вод в реку Ингулец». Этот документ не решает проблему обращения с шахтными водами Кривбасса, а в очередной раз продлевает существующую ситуацию. Высокоминерализованные воды снова потекут в балку Свистунова, а оттуда – в реку Ингулец... «Для того, чтобы знать, насколько все серьезно, нужно провести обследование, – рассказал Эдуард Горевый, заместитель председателя ГС «Экологична рада Криворізьжя». – А мы этого не делали уже четвертый год подряд, потому что Кабмин постоянно задерживает сброс...»

А в самому матеріалі йде мова про наступне:

«На сессии горсовета... петиция о прекращении незаконной работы карьеров в центре города была поддержана, хоть и некоторыми поправками. Было принято решение создать рабочую группу, которая изучит все вопросы насчет работы карьеров. Эту петицию составляла и регистрировала Диана Чередищенко, жительница частного сектора в Саксаганском районе, чей дом находится всего в нескольких сотнях метров от действующего карьера. Диана – один из самых активных участников инициативной группы криворожан, которые пытаются обратить внимание властей на происходящий в городе экологический беспредел. Результатом голосования она довольна, но считает, что праздновать победу еще рано».

А паралельно – ще хоч декілька заголовків та один абзац із ієї ж газети про повсякденне життя криворізьців на тлі постійного процесу знуцання над навколишньою природою і над собою як її частинки (тільки вже – з числа від 6 жовтня). Вони, гадаю, досить яскраво домалюють картину нашого «благополучного» життя:

Егор Штормицкий: «Не жизнь, а сущий ад: жители поселка Крэсовский сидят без света уже целый месяц».

Катерина Мурашко «Горгаз терроризирует всех жильцов. Старики, инвалиды сидят без газа»:

Василий Покровский: «Пациентов криворожского неврологического интерната закрывают на замок»: «Мониторинговая группа при проверке зафиксировала ряд грубых нарушений. Так, 40 пациентов оказались закрытыми в помещении дневного пребывания на навесной замке... По словам интернатовцев, их постоянно запирают в этом помещении на замок, закрепленный на двери с решеткой... Также в санитарно-гигиенических зонах (душевых и туалетах) отсутствуют приспособления для лиц с инвалидностью. Уединиться в них невозможно, что противоречит принятым нормам»...

ЖИЛИ КОЛИСЬ ПОСЕРЕД КРАСИ, А ТЕПЕР – ПОСЕРЕД РУІН

Тож виходить у підсумку (звернувши увагу лише на деякі цитати із матеріалів у місцевих газетах за два останні місяці), що ми, криворізьці, відгородилися від природи, не замислюючись при цьому над наслідками таких своїх дій для нашого життя. А потім ще дивуємося: «А звідки ці всі хвороби, ці пандемії та інша зараза?». Та звідти, шановні, що ми – лише малесенька частинка живої природи, яка теж хоче жити, а тому змушена захищатися від нашої бездумної діяльності, від нашої пихи. Маємо зрозуміти, що свобода діяти – це дарунок від Творця, а шлях наш і умови життя – все те, що вже самі натворили. А також маємо бути відповідальними. І – відповідати за свої дії, постійно спираючись при цьому на почуття міри, а не махати руками-ногами-головами-вухами по-дурному.

І насамкінець хочеться ще звернути увагу на матеріал «Готовятся съемки фильма о жизни Александра Поля, обнаружившего руду в Кривом Роге», опублікований у числі газети «Вестник Кривбасса» від 1 грудня, який сповіщає:

«Режиссер из города Павлограда Днепропетровской области Екатерина Стрельченко в тандеме с напарником из Киева будут снимать фильм «Железный человек» об Александре Поле, который 15 лет отдал Кривому Рогу, изучая залежи железной руды... Как рассказала Екатерина Стрельченко, «В своем сценарии мы пытаемся воспродать историю, понять и показать, почему Польша, который мог работать в министерстве в Петербурге, остался в Верхнеднепровском уезде, который был в то время глухоманью. Возможно, его вдохновила жена Ольга, мечтавшая о театрах и встречах с культурными людьми? А он, пообещав ей, что создаст ей культурную столицу в Екатеринославе, по сути, не соврал...».

Могло, звичайно ж, бути й так, як твердять автори фільму. Але ж при цьому мусимо ще й розуміти, що Олександр Польша, подарувавши нам свою знахідку, все ж сподівався на те, що ми будемо діяти розумно, а не бездумно. Що ми будемо працювати у гармонії з природою, а – не руйнувати все, перетворюючи красу живої природи у шкідливу для нашого існування непотріб, аби й самим, врешті, відправитись на смітний історії.

Сергій ЗІНЧЕНКО, м. Кривий Ріг.

«Разом - за безпечні пологи»

(Про круглий стіл під такою назвою в рамках Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA на Криворіжжі)



27 листопада в приміщенні IT-HUB-у, що на площі Визволення, 2 відбулося засідання круглого столу «Разом – за безпечні пологи». Круглий стіл організувала наша громадська організація «Криворізьке міське правозахисне товариство» в рамках XVIII Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA. В круглому столі взяли участь експерти, які працюють сьогодні або працювали багато років раніше у системі охорони здоров'я в Кривому Розі. Унікальність цього круглого столу полягає в тому, що тут були проаналізовані у виступах учасників проблеми, пов'язані з наданням вагітним жінкам медичних послуг у медичних закладах Кривого Рогу, а також були висловлені досить прості й доступні пропозиції з удосконалення роботи цих закладів.

А тепер – як все це відбувалося....

Спочатку ведучий, автор цих рядків, надав слово кандидату медичних наук Вікторії Шелевицькій, яка працює в Дніпропетровському медичному університеті на кафедрі педіатрії, сімейної медицини та клінічної лабораторної діагностики. Якраз у ніч з 26 на 27 листопада, перед круглим столом, вона виконувала свої обов'язки під час нічної зміни в одному з пологових будинків, але все ж, попри це, люб'язно погодилась взяти участь в роботі круглого столу. І ось, зокрема, про що розповіла:

«Я за фахом – лікар-педіатр, але багато років працюю в неонатології. Це така галузь, яка надає допомогу новонародженим дітям і, звичайно ж, я стикаюсь із характером ведення пологів... Певною мірою, це символічно, бо 25 листопада – день протидії проти насильства над жінками, і певною мірою, проблема яка винесена в заголовок круглого столу, дотична до захисту прав жінок під час вагітності та пологів... Я передивилась фільм словацької режисерки Майї Мартіняк «Невидимі», і дійсно, можу сказати, що жінки під час пологів (як у фільмі) можуть піддаватись насильству... За останні роки в Україні практика ведення пологів пішла далеко вперед. Наприклад, можна сказати про двадцятирічну кампанію зі впровадження партнерських безпечних пологів... Україна дійсно схожа на Словаччину, там, де був створений фільм «Невидимі», який мені перед круглим столом дало переглянути КМПЗТ. Ті моменти, які підняті в фільмі, залишаються актуальними... Такі проблеми, як неповне інформування жінки про вагітність, про пологи, про можливість ускладнення і можливі манпуляції, які будуть проводитись під час пологів, приводять до певних конфліктних ситуацій між породіллями і персоналом. Звучить у фільмі й така тема, як фізіотомія (це прийом, який дозволений і який проводиться в тому разі, коли є необхідність така в пологах, якщо страждає дитина і треба найшвидше провести ці пологи). Однак ці питання повинні бути обговорені. У нас це – певна проблема, бо немає такої інформованої згоди між породіллем і медперсоналом... Сьогодні я щойно повернулася із чергування з першого пологового будинку, бо ще й досі таки чергую і була на п'яти пологах. Двоє пологів були з кесаревим розтинном. В одному випадку загрожувало відшарування плаценти, а в іншому випадку жінка могла просто втратити дитину... У фільмі «Невидимі» Майї Мартіняк є тема, що жінка в одному випадку хоче уникнути кесаревого розтину. В Україні ж бувають випадки, що жінки хочуть народити за допомогою кесаревого розтину але медичний персонал, дотримуючись протоколів,

які існують, на це не йде (і жінки народжують у звичайний спосіб – О.Ч.)

Наша задача – народження здорової дитини, народження в комфортних умовах. Щоб не було таких пологів коли (як це показано в фільмі – О.Ч.) у породіллі є травма після пологів, яка залишається надовго. У жінки після пологів не налагоджується статеве життя і є непорозуміння з її чоловіком. Це дуже важка тема, і якщо наше громадянське суспільство буде приділяти цьому велике значення, це буде дуже важливим для захисту гендерних прав жінки. Я навіть порівняла умови словацького стаціонару з умовами нашого, українського. У фільмі є кадри, де декілька жінок у залі – за завісами, і повз тих завіси ходять люди... В Україні для кожної породіллі – окрема зала, і там може бути присутній чоловік під час партнерських пологів... Також ми бачимо в фільмі пологи в Данії. Там акушерка під час пологів весь час знаходиться з породіллем. У нас, в Україні, на жаль, бувають ситуації, коли акушерку викликають з іншого поверху, і це проблема нестачі акушерок, яких елементарно не вистачає для заповнення вакансій щодо штатного розкладу в наших пологових будинках.

Ще раз хочу подякувати за запрошення, особливо приємно бачити Віру Миколаївну (Крочу – О.Ч.) в цій студії, з якою нас зв'язує багато років спільної праці. Віра Миколаївна – це саме та людина, яка починала впроваджувати оці наші передові моменти спільного перебування партнерів у пологовій залі, спільне перебування матері і дитини одразу після пологів, участь у догляді близьких родичів, і ці засади якимось у першому стаціонарі (1-ий пологовий будинок, що на площі Визволення – О.Ч.) – закріпились і існують. Я працювала в різних стаціонарах, але перший стаціонар є лідером саме в таких моментах, в яких ми йдемо до безпечних пологів, і дякую Вірі Миколаївні за великий її багаторічний досвід і самовіддану працю над цими проблемами».

А Віра Кроча, ще одна фахівчиня з числа учасників цього круглого столу, протягом останніх років працювала завідувачою відділенням новонароджених першого пологового будинку. Я хочу зауважити, що ми Віру Миколаївну попередньо знайомили з матеріалом сайту «Разом – за безпечні пологи». І якщо Вікторія Шелевицька

звернула увагу на практичну ситуацію при пологах, то Віра Кроча, про що я її попросила (звернувши при цьому увагу на те, що будемо створювати підсумкові пропозиції за результатами ведення круглого столу й пропонувати їх для управління охорони здоров'я міськради), зупинилась також і на актуальності піднятої теми для обговорення як представниця громадянського суспільства.

Тож Віра Кроча (передаємо її слова в перекладі з російської мови на українську) у своєму виступі зосередила увагу присутніх ось на чому:

«Служба пологової підтримки стоїть біля витоків життя... І вона накладає відбиток і на діяльність медпрацівників, і на поведінку батьків... Коли мати чує перший крик дитини, у неї виникає відчуття нахнення. Це дає їй великі сили... Тема захисту матері дуже актуальна в наш час. З падінням моралі і духовності материнство потребує особливої уваги. Вирішити виникаючі при цьому проблеми можна лише у спільній взаємодії медпрацівників і батьків. На медпрацівників покладається велика відповідальність в наш час. Мати повинна бути задоволена у результатах пологів. Крім того, вона має бути захищена і духовно – через те, що тривалий час виношування дитини в собі – це тривалий стресовий процес очікування... І коли вона не відчуває повної інформації, як це буде відбуватись, для неї це – стрес. Ці хвилювання матері відчуває і дитина. Бесіда в жіночій консультації проводиться і з партнерами. Вирішити проблеми психологічної підтримки матері можна тільки разом. Знання законів важливе. Закони повинні доводитись до породіль. Часто одні вагітні жінки все самі вивчають, а інші – взагалі нічого не знають. Треба простою мовою говорити з вагітними. Керівному складу служби пологової допомоги треба виховувати своїх працівників у потрібному



напрямку. Професіоналізм – на першому місці, але духовність – одразу слідом за ним. Дитина тільки народилась, вона має потрапити в добрі руки. І найпершою доброю людиною для дитини є МАМА. Чому дитина викладається після народження на груди матері? Тому що дитина в перші ж хвилини відчуває серцебиття матері. І тоді дитина спокійна. В перші хвилини дитина реагує на будь-який крик...

Вікторія Анастолівна торкнулася проблеми кадрів. І це справді у нас проблема. Але ми слабо можемо впливати на неї.

А тепер – все-таки про пологи... Коли у матері зникають потуги, а дитина вже не може сама вийти, потрібно пояснювати, що певна зовнішня допомога для дитини зовні справді потрібна... Але при цьому персона номер один в пологовому будинку – ДИТИНА, персона номер два – МАМА, а персона номер три – це вже МЕДПРАЦІВНИК. Треба пам'ятати завжди, що і дитина, і мама мають бути оточені теплом і турботою. Потрібна взаємодія органів правозахисту з медичними закладами. Якщо колектив медзакладу націлений на це, потрібно проблеми вирішувати негайно. І подальше виховання дитини – теж надзвичайно важливий процес».

Так склалося, що буквально за день до круглого столу, 26 листопада, уже під вечір, приїхала з Черкаса до Кривого Рогу Анна Чижикова, мати двох дітей.

Анна Чижикова теж звернула увагу на дуже важливі, на її погляд, моменти:

«Я спробую тезово поділитися своїм досвідом. У мене – двоє хлопчиків. Першого я народила в Червонослобідській сільській лікарні в 2002-у році. Мені тоді був 21 рік, організм – ще молодий; і я навіть дещо переносила, і коли сама вирішила, що вже – пора, то пішла до пологового будинку; і виявилось, що справді вже прийшла пора... І якщо порівняти 2002-й рік із 2015-м, коли я народила другого хлопчика 20 квітня, то є певні особливості. У 2002-му році і будівля була старою, і жінок у палаті було п'ятеро. А ліжка – панцерні. Санітарні умови – теж досить важкі. Але лікарі були напоготові, щоб цей процес став не дуже стресовим, і допомагали, як могли. І аби не ті умови самої лікарні, то, в принципі, я можу сказати, що було все майже ідеально... Мені трохи не вистачало підтримки, – тоді не було ніяких курсів... А от у 2015-му було все по-іншому. Я відвідувала курси, хоча наче вже все знала. Та вагітність під час перших тижнів була під загрозою. А от умови були кращими: чи з тієї причини, що це вже була міська лікарня, чи, може, через те, що це вже інший час настав... У мене різниця між дітьми – більше дванадцяти років... Була загроза під час другої вагітності десь в районі 30-ти тижнів. А пологи трапились на 35-му тижні. Застосували кесаревий розтин, застосували анестезію в хребет («спінальна анестезія...» – підказує В.М. Кроча). У мене згоду на кесаревий розтин брали. І, на щастя, все вийшло гаразд... Якщо порівнювати 2002 рік і 2015 роки, то в 2015-му чоловік був присутній... Після народження дитини десять днів мій син був у неоперативному обласному центрі. Якщо порівнювати, то в 2015-му вагітність була складнішою. І пологи – теж. Але лікарі зробили все, що могли. І мене дуже радує, що з часом ситуація в країні поліпшується».

В онлайн-режимі на наше запрошення виступив на круглому столі й декан юридичного факультету ДУЕТУ Роман Шляхтич, який сказав:

«Ми маємо на юридичному факультеті юридичну клініку і кіноклуб. Я входжу в курс справи, і звісно, найближчим часом, а можливо, і в кращий час, з точки зору коронавірусної інфекції, ми будемо планувати й проводити спільні заходи. До речі, сьогодні ми студентів теж запрошували на цей захід, можливо у них не вистачило терпіння. Проте я підтверджую готовність юридичного факультету до співпраці з вашим товариством... Коли ми перейдемо до «жовтої зони» (коронавірусної ситуації – О.Ч.) ми відновимо роботу юридичної клініки, особливо – в питаннях гендерної рівності. Ми плануємо долучати психологів до роботи юридичної клініки, і буде надаватись первинна юридична допомога. Там є технічні нюанси в роботі юридичної клініки. Там будуть прийматись звернення в телефонному режимі... Дякую ще раз за можливість взяти участь у круглому столі...».

Виступив і наш активіст, ветеран Збройних Сил України, який захищав Україну на Донбасі під час російсько-української війни, полковник Петро Лисенко:

«Іноді спілкуючись із військовослужбовцями, я питаю: а от коли народжується дитина?... Відповідають: «Як – коли? Під час пологів... Ну, може, після того, як чоловік і жінка були близькими...» І – пауза... А потім – до мене: «А ви як думаєте?» А думаю, що під час першої зацікавленої зустрічі чоловіка і жінки починає працювати природа...»

А тому: перше, що ми можемо запропонувати від свого круглого столу, це – не тільки для наших комунальних закладів, а надіслати і в певні медичні заклади, можливо і в комітети Верховної ради України, проаналізувавши практику пологів останніх років прийняти відповідні новітні закони в напрямку безпечних пологів на державному рівні.

Повертаючись до фільму «Невидимі»... Там жінка-психологиня порівняла ПТСР (пост-травматичний стресовий розлад) породіль і воїнів, військовослужбовців на війні і після неї. За проблематикою – то дійсно, сім'я, рідні страждають за жінку...

(Закінчення на 4-й стор.)



ДОБРИЙ ГОЛОС ПОЕТИЧНОЇ МУДРОСТІ

(Роздуми про Миколу Миколаєнка)

Усе життя Миколи Антоновича – ненавмисне заперечення стереотипів. Його життєвий досвід – заперечення легенди, буцімто поетові потрібно для натхнення багато муз... У вірному й щасливому шлюбі зі своєю дружиною Валентиною Миколаївною Микола Миколаєнко прожив 61 рік. Аж доки смерть їх не розлучила. Поет тужив за дружиною, спогади виливалися в нові вірші... І не дивно, адже згадувати було що. У шлюбі з Валентиною Миколаївною Микола Антонович мав трьох дітей, пара дочекалася онуків і правнуків. А тепле, чуйне ставлення одне до одного поет і його дружина пронесли крізь десятиліття.

Ще один стереотип – поезія – царина молодих – також не спрацював у випадку з Миколою Антоновичем. Свої найцінніші поезії автор написав у віці «60+». Хоча почав писати ще в школі.

Мене завжди приємно дивувало жанрове розмаїття у творчості Миколи Миколаєнка. Філософські поезії, змістовна інтимна лірика, пейзажні замальовки у віршах... А ще – правдиві, сильні, часом гіркі твори про Україну. Микола Антонович добре знав історію України і серцем відчував усі небезпеки сьогодення. Тому в його віршах про Батьківщину поєднуються гордість і тривога, щемка синівська журба і тверда віра в щасливе майбутнє нації.

Микола Антонович – один з моїх поетич-

них наставників. Мипознайомились у день мого 18-ліття. І приємно здивувалася тоді, що в нас обох день народження припадає на 5 грудня. Чомусь подумала, що це знак... Може, так і було. Відчуваючи мою потребу в спілкуванні зі старшими досвідченими письменниками, Микола Антонович тактовно «взяв мене під своє крило». Редагував мої вірші, давав мудрі поради, писав передмови до моїх збірок. У спілкуванні зі своїми учнями Микола Миколаєнко був мудрим, чуйним і доброзичливим, вимогливим до Слова й разом з тим – терплячим до помилок юні.

Від Миколи Антоновича я перейняла корисну звичку – вміння постійно вчитися чомусь новому. Допитливий розум мого наставника завжди прагнув нових знань. І знаходив ці знання, а потім опрацьовував. Словниковий запас Миколи Миколаєнка був дуже багатим. Поет умів майстерно влестити у свої твори фрази на латині, давньоруські слова і цікаві неологізми. З ним було цікаво поговорити, про що завгодно.

Ще одна прекрасна риса мого творчого вчителя – він не знав, що таке заздрість. Не заздрив нікому й ніколи. І старався не осуджувати людей (навіть тих, яких не розумів).

Микола Миколаєнко відійшов у вічність 18 листопада 2018 року. З нами залишилися його книги, де присутній відбиток

його щирої душі... Для мене він завжди лишився добрим і розуміючим «дідусем у літературі», як сам себе жартома називав. Добрий голос поетичної мудрості... Він з нами, читачами....

Наталія ФЕДЬКО, літераторка, м. Дніпро, грудень 2021 року.

На світлинах: Микола Миколаєнко (на першій сторінці) фото – за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/a/24779107.html>, (на 4-й сторінці) фото – за посиланням: <http://nsju.dp.ua/mikola-mikolayenko-dobrozichlivimi-ochima-divivsy-na-svit.html>

Від редакції газети «Промінь Просвіти Є» про авторку. Далеко й далеко не кожен із числа молодих українських письменників може похвалитися хоча б однією такою щедрою передмовою з високою оцінкою їхньої творчості від Микола Миколаєнко А у Наталі Федько їх було аж дві. Ось, наприклад, як він оцінював її творчість у передмові до збірки поезій «Пишу на пергаменті неба 2007-го року, коли авторці було ледве за двадцять: «Провідна тема поезії Наталі Федько – доля людей. Цій темі присвячені вірші, поеми, балади (жанр балади поетеса успішно освоює). Жінка в розумінні Наталі – діамант шляхетних вчинків, вона від народження – ідеальна. Жінка відкриває для людства світ прекрасного, у полоні весняних фантазій осягає магічне коло таємних значень. Але Наталія Федько у своїх поезіях оспівує не лише Жінку. Чоловік для неї – герой, борець за правду, лицар, що не знає страху та підлості».

«Разом - за безпечні пологи»

(Про круглий стіл під такою назвою в рамках Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA на Криворіжжі)



(Закінчення. Початок на 3-й стор.)

Ми бачили в фільмі досвід пологів у Данії, коли постійно допомагає жінці акушерка, постійно перебуваючи з нею. Це – факт великої психологічної підтримки. Я сам зіштовхуюся з військовослужбовцями, які перебувають в стані ПТСР... Коли я буваю неодноразово у медичних закладах то бачу, що у військових медичних закладах вводиться посада психолога. Але й психологів треба готувати. Хто б не поступив у госпіталь, до нього психолог прийде. Важливий саме рівень психолога... От до мене приходять жінки 30-ти років, щось питає. І я розумію, що їй потрібна все-таки певна спеціальна підготовка. Потрібні психологи, які працювали із жінкою або з солдатом, який прийшов з війни, але можливо в першу чергу – із сім'єю, із персоналом медзакладу. Подолання ПТСР залежить від середовища, в якому знаходиться індивід».

А правозахисник і водій «швидкої» із величезним досвідом Леонід Багашвілі висловив свою точку зору щодо теми, яка обговорювалась:

«Сьогодні наше обговорення є продовженням обговорення, яке було 15 листопада на прес-конференції. Там було

запропоновано чотири тези з мого боку. Про три вже говорили. Але залишалась ще одна теза: під час транспортування породіллі бригада і машина мають бути спеціалізованими... Колись були такі спеціалізовані авто... Зараз, на жаль, їх немає. Буквально два дні тому керівник охорони здоров'я Луганської області підкреслив, що ситуація з ковідом має загрозу для вагітних. Під час прес-конференції 15 листопада один із учасників висловив думку, що в пологах проблем немає – це фізіологічний процес, а у вихованні – є. Звідки така думка? І за два тижні я збагнув. Хочу навести цю свою здогадку. У того військового немає негативного досвіду в цій сфері... Що я маю на увазі? На території, яку обслуговує моя бригада «швидкої», є два спеціалізовані медичні заклади для хворих дітей. Один – на вулиці маршала Василевського, а інший – на Володимира Великого, 42 А. Бував я там десятки разів. Я не хочу ділитися своїми враженнями... Поділюсь через враження іншої людини. (До речі, документальне кіно – це мистецтво, яке саме створює враження). Так от, декілька років тому я приїхав з молодістю фельдшеріцею. Вона зайшла в цей медичний заклад приблизно на двадцять-двадцять п'ять хвилин. Там – діти, які зна-

ходяться з безнадійними діагнозами, як правило – з ДЦП. Потім вона вийшла, сіла, помовчала і сказала: «Ми думаємо, що у нас є проблеми, у нас проблем – немає...» - і, зітхнувши, помовчала...

Героїня фільму «Невидимі» зі Словаччини прогнала судовий процес, коли позивалась до суду у справі щодо нанесеної їй психологічної шкоди під час пологів. Суд порадив їй звернутись до психологів. Я думаю, якщо хтось із батьків дітей, хворих ДЦП, звернувшись в український суд, буде той же самий результат. В нашому випадку справа – не в тому, щоб позивачі виграли суди (у випадку з ДЦП дітей справу вже не поправиш), справа – в тому, щоб не було позовів... Така задача суспільства і правозахисного руху. Мета кінофестивалів Docudays UA – благородна, але вплив українського громадянського суспільства на вирішення проблеми порушення прав людини – досить незначний. Ми робимо те, що вважаємо за потрібне, а там залишається надіятись, як воно буде».

Потім, під час подальшого перебігу, до фахівчинь-експертів звернувся активіст нашої громадської організації Павло Бесараб. Він коротко розповів про події в далекому районному центрі, що в Карпатах. Про те, як кількамісячна дитина захворіла й лікарі запропонували залишити приміщення лікарні, сісти в перше таксі й направлятися з дитиною в іншу, більшу спеціалізовану лікарню. «Тож як оцінити дії медиків?»

Під час подальшого перебігу круглого столу Павло Бесараб, член КМПЗТ, задав питання до присутніх експертів медичної сфери. Він навів таксі з дитиною, в іншу більшу районному центрі в Карпатах. Кількамісячна дитина захворіла. Лікарі запропонували залишити приміщення лікарні і їхати, ішли в першій таксі з дитиною, в іншу більшу спеціалізовану лікарню. Як оцінити дії медиків?» – запитав він.

І були наступні відповіді...

Віра Кроча: «Я правильно зрозуміла?.. Кількамісячна дитина захворіла і потім вдалося встановити, що проблема виникла під час пологів?.. Без сумнівів, патологія, яку можна визначити, це можна встановити під час пологів... Якщо у майбутньої породіллі є певні проблеми з дити-

ною у втробі, пологи повинні відбуватись у спеціалізованій лікарні. Що ж сталося? Яка проблема сталася під час самих пологів? Через певний час після пологів вже важко говорити. Така дитина повинна бути консультована в спеціалізованому відділенні. Тобто, під час пологів треба приймати адекватні рішення... Ваш приклад, можливо, потребує серйозного встановлення істини під час судового засідання.»

Вікторія Шелевицька: «Мало інформації... Але проблема, яка діагностована, повинна вирішуватись негайно, на етапі діагностики. Це перше. Дитина повинна транспортуватись спеціалізованим медичним транспортом, і – з медичними працівниками. Це потребує конкретної оцінки на місці».

На запитання ще одного учасника круглого столу, Віталія Коваленка, активіста однієї з профспілкових організацій Кривого Рогу, яке також стосувалося й вакцинації, Вікторія Шелевицька відповіла так:

«Вакцинація вагітних дозволена в усьому світі. Дозволена вакцинація вагітних на будь-яких термінах... Дозволена вакцинація дітей з 5 років. У нас в Україні немає вакцин на даний момент для вакцинації дітей з 5 років. Хочу ще раз сказати, що вагітні – це група ризику, а тому вакцинація потрібна»

На завершення голова громадської організації «КМПЗТ» Володимир Налужний подякував усім учасникам круглого столу, сказавши коротко, що його діти народились у середині сімдесятих років, про те, що «дочку з жінкою ми поїхали народжувати на електричці, а сина жінка народила в Широківському районі. Теж, слава Богу, – успішно».

Олександр ЧИЖИКОВ, координатор Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA на Криворіжжі від ГО «КМПЗТ»

На світлинах: (на 3-й стор.), вгорі – слово має (в онлайн) кандидат медичних наук В.А.Шелевицька; в центрі – ведучий О.Чижиков і з ним поряд – черкашанка А.Чижикова; **(на 4-й стор.)** – учасники круглого столу «Разом – за безпечні пологи» - в офлайн.

Фото В.Налужний і О.Чижиков